

▼ a portada

La creuada del finançament

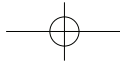
L'etern debat

El 30 de desembre el ministre d'Economia espanyol, Solbes, va presentar la proposta de nou model de finançament després que l'Executiu de Zapatero se saltés tots els límits estipulats per l'Estatut. L'oferta, però, no satisfà el Govern d'Entesa, que es manté ferm i unit davant l'estira-i-arronsa amb Madrid

JORDI MOLINA jmolina@canvi16.info

Eomençava l'estiu passat amb la publicació de les balances fiscals, reivindicació històrica de Catalunya. Era el dia 17 de juliol i el Mi-

nisteri d'Economia i Hisenda espanyol complia un deute pendent amb Catalunya que, per fi, podia argumentar, amb els números damunt la taula, el seu dèficit fiscal. Encara feia molta calor quan el 9 d'agost –la famosa data límit que marcava l'Estatut a l'Estat espanyol per acordar un nou model de finançament– començava el seguit d'incompliments que el govern de José Luís Rodríguez Zapatero ha anat sumant fins a avui. Ara, amb els torrons ja digerits i un nou any a la butxaca, l'acord entre Generalitat i Estat en matèria de finançament està en plena crisi de negociacions. De moment, ni la sintonia en el color polític dels que governen aquí i allà, ni l'ampli ventall de desastres –apagades, rodalies, aeroport...– que ha patit Catalunya en els últims temps han servit per què a Madrid es destinin tots els esforços per solucionar la manca d'inversió al Principat.

El recent 30 de desembre s'esperava que la proposta de Madrid satisfés les aspiracions del front, cada cop menys comú, català. El president de la Generalitat, José Montilla, i el seu homòleg espanyol havien acordat aquesta data per resoldre definitivament la qüestió, un cop superats els límits que estipulava l'Estatut. Però, de nou, l'ofertament del govern espanyol no va convèncer ningú. I això que dies abans els socialistes catalans havien fet un gest als seus socis espanyols amb el vot positiu als Pressupostos de l'Estat.

Tot i el ball de visites nadalenques dels presidents autonòmics a la Moncloa, la proposta espanyola, segons paraules del president, segueix estant lluny d'allò que reclama la norma catalana. Per la seva banda, el ministre d'Economia, Pedro Solbes, assegura que si s'aprova la proposta del seu departament les comunitats autònomes tindran més capacitat financera pròpia i menys dependència de les

transferències de l'Estat, però segueix sense concretar de quants milions es tracta. I és precisament la xifra que evita donar el ministre espanyol la que es reclama des de Catalunya.

Avanç insuficient

Segons el president de la Generalitat, “la proposta de Madrid escenifica un avanç important en la negociació”, i diu que demostra “comprensió” per part dels seus socis espanyols, tot i que insisteix que cal continuar treballant “amb paciència” i amb una actitud “ferma”. El que queda palès de la proposta de Solbes és la incorporació de nous recursos provinents d'un nou fons de convergència que busca compensar els territoris menys dinàmics i amb menys població. A grans trets, el nou model de finançament proposat pel govern espanyol es basa en tres eixos.

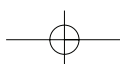
En primer lloc, garanteix el mateix finançament dels serveis públics fonamentals, com ara l'educació, la sanitat i els serveis socials. A més, i en segon lloc, es compromet a mantenir, alhora, el finançament suficient per les noves competències transferides. I finalment, hi ha un increment addicional dels recursos del sistema de finançament, en benefici d'una autonomia i corresponsabilitat més gran a través de la cessió del 50 per cent de l'IRPF i l'IVA i un 58 per cent dels Impostos Especials a les autonomies. Un seguit d'aspectes que s'han valorat com una millora des de la majoria de forces catalanes, tot i que cap n'ha quedat gens satisfeta.

El conseller d'Economia, Antoni Castells, manté una actitud ferma i lamenta les “insuficiències” del model. Per a Castells el principal escull per a un acord

Montilla creu que la proposta de Madrid escenifica “un avanç” en la negociació, tot i que insisteix que cal seguir treballant “amb paciència” i amb una actitud “ferma”

El president Montilla i el conseller Castells demanen paciència per a un bon acord.

▶ a portada

és poder garantir que Catalunya no es vegi perjudicada després de contribuir a la solidaritat amb les comunitats més pobres. El conseller admet que la proposta de Solbes no garanteix el compliment de l'Estatut i assenyala la vaguetat i la poca concreció com a principal problema d'una proposta que segueix òrfena de xifres.

Esmenes catalanes estèrils

Des que ha començat l'any, les reunions bilaterals entre el ministre Solbes i el conseller Castells han seguit. La Generalitat ha presentat esmenes sobre la proposta del 30 de desembre i ara és l'Estat qui té la pilota al seu camp.

Després que CANVI hagi parlat amb representats de les diferents formacions catalanes, si alguna cosa sembla haver canviat en els nostres dirigents és l'actitud. Si abans hi havia nerviosisme i crispació per la reiterada vulneració de les dates fixades per l'Estatut, ara ja no hi ha presses i es prioritza el contingut de l'acord.

El principal partit de l'oposició, CiU, a poc a poc s'ha anat desmarcant de la tendència comuna de les forces catalanes per reclamar un model de finançament just. El líder dels convergents, Artur Mas, creu que la Generalitat comet l'error de fer partir la negociació de la proposta espanyola i recomana a Montilla que abordini el debat des del començament i amb l'única referència de l'Estatut. A mitjan mes de gener, el portaveu de CiU al Parlament va anar una mica més enllà dient que si el model del ministre Solbes prospera el seu partit es veurà abocat a reclamar una altra demanda de sobirania legítima per a Catalunya: el concert econòmic. A més, Pujol va ressaltar que el sistema de

Zapatero i Solbes escenifiquen l'incompliment de l'Estatut. La proposta del ministre és "poc concreta" segons el seu homòleg català, el conseller Castells.

finançament al qual Catalunya té dret és "necessari per fer front a l'actual crisi" i va denunciar que l'incompliment per part del Govern central "és una il·legalitat", ja que, diu, vulnera de forma "flagrant" una llei orgànica aprovada pel mateix govern.

Els convergents van ser una de les forces polítiques catalanes que més van insistir en la importància d'anar a reivindicar un finançament just a Madrid amb una sola veu. Arran de la proposta espanyola del 30-D, però, el principal partit de l'oposició s'ha desmarcat de l'executiu català i ha exercit pressió, sobretot a Esquerra Republicana, per què es digui "no" a l'oferta de Solbes.

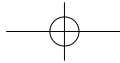
Els socis de govern

Fins ara, en el marc de l'executiu català hi ha coherència entre els

partits que el formen. Tant ERC com Iniciativa han afirmat a CANVI que l'actitud dels socialistes en el Govern d'Entesa és "ferma i exigent". En aquesta línia, el president d'Esquerra, Joan Puigercós, ha reafirmat recentment que l'estabilitat en el govern de la Generalitat "està garantida: ERC no desertarà".

Tot i així, durant la primera setmana de gener i amb l'anàlisi de la proposta païda, el líder republicà va confirmar que abans de febrer hi haurà una reunió i un acord per a l'actualització del pacte del Govern d'Entesa i decidir "què es fa amb els recursos del finançament". Puigercós explica que quan es va subscriure l'acord no hi havia el context tan acusat de crisi econòmica, i diu que ara aquests diners s'haurien d'invertir en recerca, exportació, formació de la gent jove i polítiques socials.

El Govern continua unit en la negociació. El president d'Esquerra ha reafirmat que l'estabilitat en el govern de la Generalitat "està garantida, ERC no desertarà"

Des d'ERC s'afirma que Zapatero "crea confusió" perquè "diu coses diferents a tothom" i ha titllat de de "trilers" el president del govern espanyol i l'equip del Ministeri d'Economia i Hisenda.

Per la seva banda, Iniciativa per Catalunya-Verds contribueix en fer sonar una veu única entre les parets del despatx de Solbes. "El Govern té clar que l'únic guió vàlid és el que marca l'Estatut, per això fins ara no hi ha hagut acord, explica la portaveu parlamentària d'ICV, Dolores Camats. Per als ecologistes és evident que existeix una resistència política per part de l'Estat espanyol en el compliment de l'Estatut i admet que els ministeris de l'Estat Espanyol no comprenen el significat de la norma catalana. Pel que fa a la solidaritat de Catalunya amb les comunitats autònomes espanyoles, Camats insisteix que el model que defensa l'Estatut és un sistema més just per a Catalunya i que sí que defensa la solidaritat entre territoris. La gran novetat és que es fixen uns límits, "com en qualsevol país federal del món", conclou la parlamentària, que creu que s'ha d'acabar amb la constant que fa que la solidaritat catalana vagi en detriment de la qualitat dels nostres serveis públics i socials".

El paper ambigu del PP

Els populars catalans tenen un paper complex en el debat del finançament. D'una banda, no poden deixar de col·laborar amb els seus socis espanyols en la tasca de desacreditar la gestió del govern de Zapatero, però de l'altra les crítiques al president poden situar el PPC prop de les queixes

Tot i la manca de fets per part del Govern de Zapatero, la classe política catalana coincideix a afirmar que "hi haurà un acord aviat". La paciència és ara l'arma de pressió de la Generalitat.

de les altres formacions polítiques catalanes. Mentre que la direcció nacional del PP titlla la proposta del Govern central de "temerària" per endeutar encara més l'Estat en un moment de crisi, la direcció catalana demana, també, una xifra per a Catalunya. Si a l'estiu els populars se sumaven al front comú amb la resta de forces polítiques, ara es carrega contra el

a portada

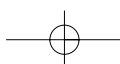
govern per una suposada manca d'exigència. I és que la presidenta del PP a Catalunya, Alicia Sánchez-Camacho, creu que Montilla està practicant dos discursos diferents i que això "és un engany" per als catalans. Segons la mandatària conservadora, "a Madrid té una actitud molt suau i tova, mentre que a Catalunya és més contundent" quan parla de l'acord sobre el finançament.

Futur incert

Les forces polítiques catalanes no dubten que hi haurà un acord aviat. Tanmateix, sembla que aquesta convicció no neix tant dels gestos de complicitat de l'executiu espanyol, sinó que més aviat es creu en un model de finançament perquè, no tenir-lo, seria dramàtic. Si a banda dels incompliments reiterats dels límits que establia l'Estatut, s'hi afegeix un mal acord o un "no acord" el debat desembocaria en una crisi institucional entre govern espanyol i Generalitat i, segurament, també en el marc del Tripartit. ■

CiU presiona ERC perquè digui "no" a la proposta de finançament de Solbes.

Xavier Isern

"En un context de crisi l'Estat difícilment farà un esforç pel finançament català"

Polítolleg i director de l'Institut d'economia i empresa Ignasi Villalonga

Entre la proposta de finançament de Solbes i el model que estipula l'Estatut de Catalunya hi ha un marge de diferència important. Per saber quines possibilitats hi ha d'acord a curt o mitjà termini, CANVI ha parlat amb Xavier Isern, polítolleg i tècnic en economia

JORDI MOLINA

Tal com hem demanat en l'espai de debat que segueix l'entrevista a representats dels partits catalans, com imagina el final de l'inacabable debat del finançament?

No sóc gaire optimista. Històricament, l'Estatut català i totes les seves reformes, sovint incorporades per altres Estatuts però, segurament, amb menys soroll, no han prosperat com s'esperava. Recentment, hem vist com el govern espanyol ha reconegut a Catalunya, i més en general a tot l'arc mediterrani, un dèficit fiscal important, però ara que aquesta qüestió es reconeix a Espanya, els mateixos mandataris no plantegen cap reforma ni una alternativa que faci pensar que aquest debat del finançament tingui un final especialment favorable.

Quin pensa que és l'impediment?

El que li puc dir és que si en un context de bonança econòmica l'Estat no ha actuat, difícilment en un moment de crisi farà un esforç ara en la direcció que espera la Generalitat de Catalunya. Si fem un repàs de les comissions de treball i d'experts en el tema, veiem com totes les qüestions principals s'eviten i es parla amb moltes baguetats i inconcrecions. Les promeses del govern Zapatero solen acabar en paper mullat.

Des de l'òptica d'un economista especialitzat en política, quines són per a vostè les qüestions que cal que abordin les autoritats?

Hi ha cinc punts que per a mi són clau i que impedeixen un bon finançament. El primer és la prevalença de la Losca en els articulats estatuaris. Un segon punt el tenim en l'elevada ambigüïtat interpretativa que genera el contingut d'algunes disposicions de la proposta espanyola, com ara la clàusula d'ordinalitat. En tercer lloc, hi ha un

buit sobre si l'Executiu espanyol invertirà o no al nostre territori. De la mateixa manera, i en quart lloc, no existeix un mecanisme clar per anivellar la solidaritat entre territoris. I, per acabar, el govern es reserva una acció de negociació puntual, com en el cas de les infraestructures aeroportuàries.

Hi ha territoris que diuen que Catalunya té una actitud poc solidària amb altres comunitats autònomes. Hi està d'acord?

No, gens ni mica. I li'n posaré un exemple molt clar. Si agafem el cas alemany, atesa la semblança amb l'espanyol com a estats descentralitzats, veiem com els länders alemanys no poden tenir un dèficit fiscal superior al 4 per cent del seu PIB. En canvi, a Catalunya, segons els últims estudis, és del 8 o 9 per cent. És a dir, Catalunya s'endeuta el doble amb l'Estat que qualsevol land alemany. A més, hem de tenir en compte que la distància entre el land més ric i més pobre a Ale-

“ Mentre que els länder alemanys no poden tenir un dèficit fiscal superior al 4 per cent del seu PIB, a Catalunya és del 8 o 9 per cent: s'endeuta el doble

manya és molt més gran que la que hi ha entre la comunitat més rica i més pobra a Espanya. Aquí la distància és més petita i hi retribuíem més del doble.

Des d'un punt de vista econòmic, què es pot fer amb l'estructura d'Estat que tenim avui i quin és el model que seria més òptim per als interessos de Catalunya?

Hem de partir de la base que qui recapta és qui té la força per negociar. Per a mi, els mínim que hauria de reclamar la Generalitat seria la cobertura de tots els grans impostos que paguem els catalans, com ara l'impost de societats i l'IVA. D'aquesta manera, garantiríem uns bons serveis socials i infraestructu-

res. Pel que fa a la segona pregunta que hem fa, penso que el federalisme podria ser una bona opció, però Espanya no hi creu. Totes les reformes que s'han intentat cap al federalisme han fracassat. Tot i així, l'Estat espanyol és incoherent quan, d'una banda, permet diferències en sistemes forals com el del País Basc o Navarra, i no es trenca res, però quan Catalunya planteja una organització federal es posa el crit al cel. Jo ja signaria ara mateix per tenir un concert econòmic com el basc o el navarrès.

Què creu que és el més urgent que ha de resoldre el nou finançament?

És evident que sense un bon finançament no hi poden haver unes

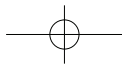
bones infraestructures. L'any passat, després de la vergonya del cas de rodalies a la capital, el govern espanyol va destinar més recursos a Madrid que a Barcelona. Ni per netejar la pèssima imatge del govern de Zapatero i el ministeri de Magdalena Álvarez. A més a més, la línia que té més beneficis a Espanya és la de Barcelona-València, que cada cop triga més a fer el recorregut. En canvi, l'AVE de València a Madrid permet arribar en només una hora. Amb l'aeroport, tres quarts del mateix, la Sanitat està en números vermells... Ens cal més inversió.

Des d'un punt de vista d'estratègia política, quins partits poden sortir més malparats si no hi ha un bon finançament?

Penso que a la gent li costa molt canviar el vot. Els ciutadans voten el de sempre o s'abstenen, costa molt canviar el vot. Si prenem l'exemple del caos de rodalies, ens trobem que l'Ajuntament, la Generalitat i el govern espanyol eren del mateix color polític. Doncs si tenim en compte que la majoria d'usuaris de l'Àrea Metropolitana de Barcelona són votants de PSC-PSOE, no deixa de sorprendre que els socialistes no sortissin malparats de les darreres eleccions. A Barcelona es poden col·lapsar els aeroports, els trens poden fer figa i ens podem quedar a les fosques, però els responsables polítics, com ho van ser els socialistes, no pateixen càstig electoral.

Com valora l'actitud del Govern en el debat del finançament?

Un cop superats tots els terminis que marcava l'Estatut i, també, els que el mateix Zapatero va posar, penso que el govern fa ben fet d'anar amb paciència. Un acord a la baixa no seria ben vist per la ciutadania i seria una excusa perfecta per a l'oposició per qüestionar el Govern d'Entesa. ■

▀ a debat

Com penseu que pot acabar el debat del finançament que **manté la Generalitat amb el govern espanyol?**

Jordi Baiget
Secretari de Convergència
Democràtica de Catalunya

Al final es pot acceptar un sistema que incompleixi l'Estatut perquè hi ha una promesa de recursos per part de Solbes que pot acabar en paper mullat. Volem retornar a l'acord que hi va haver el 2 d'octubre després del debat de Política General, on tots vam coincidir en els tres eixos bàsics que marca l'Estatut per aconseguir un model just de finançament. Primer, cal definir un nou model de

“Cal retornar a l'acord que hi va haver el 2-0 després del debat de Política General”

finançament, i no esmenar l'espanyol. Segon, establir uns nous percentatges de cessió de tributs per a Catalunya. I tercer, consolidar una comissió mitja entre Estat i Generalitat per debatre aspectes més concrets. Si no es parteix d'aquí, malament. ■

Anna Simó
Portaveu d'Esquerra
Republicana de Catalunya

Ara resulta que a Zapatero li entren les presses perquè arriben les eleccions gallegues. Ara sembla que jugar amb el temps ens pot donar, fins i tot, una segona eina de pressió. Si la primera era la unitat entre els partits, ara no signarem cap acord que no satisfaci l'Estatut independentment de dates i límits. Cal concretar la proposta de Solbes i negociar-la bilateralment. Però no podem negociar amb gana i fred. Penso que el president espanyol ho voldrà tenir tot lligat abans de les eleccions gallegues. ERC és la garantia de la fermesa del Govern en aquesta negociació. Si hi hagués un Govern sociovergent, estic segura que ja s'hauria aprovat un model de finançament fet d'engrunes. ■

“Si el Govern fos sociovergent ja hauria arribat a un acord fet d'engrunes”

Dolors Camats
Portaveu d'Iniciativa per
Catalunya-Verds

A ICV no ens volem ni plantejar la hipòtesi que el Govern central es permeti el luxe de no tenir un acord de finançament amb Catalunya. De fet, creiem que en pocs dies hi pot haver un acord. Si això no passa, els més perjudicats són

“Si no hi ha un bon acord de finançament els més perjudicats seran els ciutadans”

els ciutadans de Catalunya. Des de fa massa temps, la Generalitat està afrontant els problemes de la gent sense els recursos necessaris. Penso que hem fet una bona feina i hem demostrat que el que exigim és just. Necessitem més recursos per desplegar l'Estatut. Ara, com que s'han anat saltant els terminis, per a nosaltres el termini és un bon finançament. Fins que això no sigui així, les negociacions continuaran. ■

